

virkelig fandt, at Alle de, der benyttede Jernbanen, havde, tilfammenlagte, en Gevinst, der gik ud over det Tab, som det er for Staten at have disse Jernbaner, saa stod der dog altid tilbage det Spørgsmaal, som kommer frem her i Virkeligheden, men som ikke kom frem for den Driftsherre, som jeg i det fignerede Exempel nævnde: Er det billigt, at de, som have denne Gevinst, faae den derved, at Andre betale for den? Kan det forsvares, at Staten paalægger Alle dem, som ikke faae nogen Del i denne Gevinst, at bidrage til at betale, for at de Enkelte kunne faae den? Det tror jeg er et overmaade faaligt Spørgsmaal at komme nærmere ind paa. Jeg tror, at man, hvis man kom til nærmere at betragte denne Side af Sagen, maatte sige, at det dog i og for sig var noget saa Abnormt, at det kunde give fuldstændig Grund til et Forsøg paa at hode paa dette Abnorme ved noget Andet, som ogsaa er abnormt. Hvad er nemlig Virkningen af, at en saadan raske Udvikling og lettere Afsetning af alle Produkter kommer frem, saaledes som det sker ved disse Jernbaneanlæg, eller Virkningen af, at alle Eiendomme stige i Verdi? Det er jo aabenbart forbausende at se, hvorledes Bestanden i saadanne Egne tager til; men er en saadan Bestand en Virkning af slige Anlæg, saa siger jeg, at man burde søge at finde paa et eller andet Middel, hvorved man tillige paa en ganske særegen Maade kunde lade disse Egne bidrage til, at den samme Bestandsstige fordeltes over hele Landet. Nu maa man ikke blive forfarvet. Jeg er ikke af dem, der pleie at være overmaade bange for at udtale en Rantse, der ved første Diekast er overmaade støbende. Jeg siger Udsvælsstold, mine Herrer, Udsvælsstold paa Livsforbrødenheder, paa Fødevarer, paa Kvæg, paa Geste, paa Korn, der have de Herrer Korrelatet, der have De det, som jeg anser for at være den naturlige Konsekvens fra et statsøkonomisk Standpunkt for at faae Bestanden fordelt over det Hele. For det Første vilde man faae forøgede Toldindtægter, og det Indtægter, der ganske sikkert kom til at hvile paa alle disse Produkter, og derved vilde man saa kunne slippe for andre Toldindtægter; thi Meningen er jo ikke den, at man skulde dnyge Penge sammen; dernæst vilde man bidrage meget væsentlig til at opnaa, hvad man ikke vilde opnaa ved 10 Indkomstskatte, nemlig at gjøre Livsforbrødenhederne billigere for den fattige. Det er den praktiske Maade at faae billige Livsforbrødenheder paa. — Jeg beber om Undskyldning for, at jeg har maattet benytte denne Leilighed til at afgjøre et lille Mellemdøende. Jeg haaber, at man ved nærmere Overveelse vil finde, at der dog er enkelte af disse Antydninger, som maasse kunne fortjene at komme i Betragtning ved Jernbanespørgsmaalets Behandling herhjemme.

W. Petersen: Jeg skal fatte mig ganske

fort. Hvad jeg under dette Afnit af Loven vilde henlede den høitærede Finantsministers Opmærksomhed paa var Post II t. til nye Telegrafanlæg. Jeg er Ministeren meget taknemmelig for, at de Anlæg, som her ere bevilgede, blive gennemførte; dem anser jeg imidlertid for at være absolut nødvendige, og det er derfor et Par andre Anlæg, jeg vilde tale om, nemlig Anlæg til Anholt og Læsø. Jeg veed vel, at disse Anlæg ikke vilde komme til at høre til dem, der forrente sig, eller som give den Slags Rente, som den sidste ærede Taler nævnde; men jeg tror til Gjengjæld, at det er saadanne Anlæg, som vilde være af overmaade stor Interesse for Handel og Skibsfaar. Jeg tror, at dersom der paa Anholt og Læsø var anlagt Telegraffstationer, vilde der være mange Kapitaler reddede, som nu ere gaaede til Grunde derved, at man fra disse Der ikke har kunnet faae Underretning om de Strandinger, der stete, og faae revideret den fornyede Hjælp. Derfor skal jeg henlede den høitærede Ministers Opmærksomhed derpaa, saa at han tager det Spørgsmaal under Overveelse, om der ikke bør anlægges Telegraffstationer paa disse to Steder.

Jessen: Det interessante Foredrag, som det ærede 3die kongevalgte Medlem holdt, var ikke overbevisende for mig om, at han er kommen til en klar Anskuelse om, paa hvilken Maade Indtægten af Jernbanerne skal beregnes. Han nævnte forskellige Aldender, som skulde komme i Betragtning for at udbringe den Sum, hvortil man kunde anslaa Jernbanernes virkelige Udbytte; men med Hensyn til Størrelsen af disse Aldender maatte det høitærede Medlem jo selv erkende, at det ikke var ham muligt at udfinde Verdien af disse. Der er en Aldend, som jeg vil bede det høitærede Medlem tage i Betragtning, og som ikke blev nævnt; det er nemlig den, at Verdien af Jernbanerne er repræsenteret ikke blot ved hvad den Enkelte vinder ved at benytte den; men ogsaa Muligheden i at kunne benytte Banen, hvilket Sidste væsentlig kommer i Betragtning med Hensyn til faste Eiendomme. Dette, at en Eiendom ligger ved en Jernbane, indeholder strax en Verdisforøgelse af denne Eiendom. Det er ogsaa en af de Faktorer, som maa komme i Betragtning; men i det Hele taget maa jeg tilstaa, jeg forgjæves har søgt at finde — jeg haaber det vil lykkes, naar jeg læser det høitærede Medlems Foredrag igjennem — hvorledes det høitærede Medlem vil komme til en Anskuelse om, hvilken Verdi det, at en Jernbane er til, har for hele Staten og for de enkelte Borgere i Staten. Derimod bemærkede det høitærede Medlem — og det er ganske vist —, at af det, der vindes af den Enkelte, faar Staten indirekte sin Andel gjennem Bestandens Forøgelse, Toldintræderne og alt Sligt. Maasse det høitærede Medlem ved en anden Leilighed nærmere vil fremsætte sin Rantse om, hvorledes